

انجمن خیریه شاهزادگان قاجاری

۲۴ خرداد ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۰۲

در اواخر دوره قاجاریه، اعتقادات مذهبی، انگیزه‌های انسانی و عوامل سیاسی و اقتصادی موجب شد مردم منتظر اقدام دولت نمانند و با همیاری و همدردی و دستگیری از فقرا، برای رفع مشکلات اجتماعی جامعه خویش اقدام کرده، انجمنهای خیریه متعددی ایجاد کنند. عواملی چون افزایش ثروت و درآمد عمومی، کاهش فقر

مقارن با تحرک و جنبشهای سیاسی جامعه ایران، در آستانه انقلاب مشروطه، آثار اجتماعی این تحول و دگرگونی در افکار عمومی جامعه به اشکال گوناگون نمود یافت. هر گونه تلاش برای تغییر در شرایط موجود و ایجاد وضعیت بهتر، مستلزم مقایسه جامعه خود با جوامع پیشرفته‌تر و به دور افکندن تفکر "سرنوشت محتوم" بود. گشودگی فضای اندیشه در عصر ناصری، مجال بود تا ایرانیان با دستیاری به این مهم، بر کاستیهای جامعه آگاه گشته و با افزایش تدریجی مطالبات اجتماعی و سیاسی خویش، زمینه را برای "انقلاب مشروطیت" مهیا کنند.

اهداف متعالی امور خیریه در کمک به هم‌نوع و دستگیری از مستمندان و فقرا، به خصوص در مواقع بروز بحرانهای سیاسی و اجتماعی، بستری مناسب برای آغاز دگرگونی در لایه‌های زیرین جامعه است.

در اواخر دوره قاجاریه، اعتقادات مذهبی، انگیزه‌های انسانی و عوامل سیاسی و اقتصادی موجب شد مردم منتظر اقدام دولت نمانند و با همیاری و همدردی و دستگیری از فقرا، برای رفع مشکلات اجتماعی جامعه خویش اقدام کرده، انجمنهای خیریه متعددی ایجاد کنند. عواملی چون افزایش ثروت و درآمد عمومی، کاهش فقر، ارتقاء نسبی سطح زندگی آحاد جامعه و باورهای انسان محور، در تسریع این امر مؤثر بود. پیش از آن، "وقف" یگانه شیوه سنتی و مذهبی جامعه برای مواجهه با ناهنجاریهای اجتماعی به شمار می‌رفت.

سند زیر اساسنامه "انجمن خیریه شاهزادگان و قاجاریه و عموم منتسبین به دولت" است که بر مبنای دوازده اصل، توسط چهل نفر اشخاص معتمد مؤتمن این خانواده، به تاریخ ربیع الاول ۱۳۲۵ هـ ق - ۱۲۸۳ هـ ش، در تهران تأسیس شده است.

این اساسنامه، مساعدت به اقویا و اغنیای این خاندان، ایجاد مکاتب برای کودکان، تأسیس شعب انجمن در سایر ممالک محروسه، راهنمایی و کارگشایی افراد خاندان در امور مرتبط به ادارات رسمی، مراقبت از احوال و اعمال سکنه محلات و گزارش وقایع غیرعادی به انجمن توسط معتمدین و اقدامات مقتضی در این مورد، امر به معروف و نهی از منکر ناهلان خاندان - در حد تهدیدات خشن و در صورت تداوم اعمال و افعال غیراخلاقی و اسلامی، سلب انتساب وی به خاندان و انجمن -، انتشار روزنامه با هدف تهذیب اخلاق و اشاعه محسنات را از وظایف انجمن مقرر کرده است.

[۱]

بسم الله الرحمن الرحيم

انجمن خیریه شاهزادگان و قاجاریه و عموم منتسبین به دولت علیه، افتتاح این انجمن، که مشتمل است بر چهل نفر اشخاص معتمد مؤتمن، به مبارکی و میمنت در شهر ربیع الاول ۱۳۲۵ هـ ق هفته دو روز منعقد خواهد شد.

منظورات مشروعه انجمن خیریه

۱. تعاهد و تحالف به خیرخواهی دولت، بدون مزاحمت با فواید عمومی ملت و مذاکرات نافع در ابقای استقلال و استقرار سلطنت مقدسه مشروعه مشروطه اسلامی قاجاریه و اثبات خدمتگذاری و جان نثاری به شاهنشاه اسلام پناه عدالت خواه.

۲. ملاحظه و محافظه شرف قومیت و ناموس ایلیت و بعث قوای مواساه غیرت و حمیت و تحریک عروق رحمیت.

۳. تفتیش و تحقیق از احوال و اعمال عموم اقوام ذوی الارحام، که اگر اختلافی در حال و خیال هر یک از آنان باشد، به ترتیبات

مطبوعه و اقدامات مشروعه، در اصلاح و تعدیل بکوشند. و برتن یک هئیت محترمه جامه ننگ و عار نپوشند.

۴. چون در هر سلسله متسلسله بعضی از آحاد و افراد بالطبع گرفتار فقر و فاقه، یا دوچار بیکاری و بطالت می‌شوند، از تکالیف مهمه این انجمن است که به مساعدت اقویا و اغنیای این سلسله، آن وهن و ضعف را با ترتیبی مخصوص تدارک نمایند.

۵. اطفال خوردسال این سلسله در تحت نظارت انجمن، باید دارای مکتب بلکه مکاتب باشند، و درسایه همت بلند و نیت ارجمند به رعایت احوال آینده مملکت، این نورسان را، برای خدمت ابناء وطن حاضر نمایند.

۶. مهمات و اتفاقاتی که برای ضعفا و متوسطین این سلسله ظهور می‌کند، ناچار از مراجعه به یکی از ادارات رسمیه اند، باید ابتداء به انجمن و به راهنمایی و کارگشائی انجمن انجام مقصود را بخواهند.

۷. چون علی‌العجاله این انجمن در مرکز دارالخلافه منعقد است، باید به ترتیب و به تصویب انجمن در سایر ممالک محروسه، هم شعبات این انجمن مرکزی صورت انعقاد پیدا کند.

۸. بواسطه وسعت این شهر؟ و دوری محلات و مساکن سلسله جلیله، باید از طرف انجمن دستوری کافی و نافع بدهند، که به توسط موثقیین و معتمدین از صاحبان شرف این سلسله، احوال و اعمال عمومی سکنه محلات، طرف مراقبت و ملاحظه باشند، و وقایع غیرعادی را به انجمن راپورت بدهند، تا به اقتضای وقایه شرف قومیت اقدامات لازمه بشود.

۹. هر یک از آحاد و افراد این سلسله که خود را به نااهلی و بی شرفی معرفی کرد و به طور تجاهر از حدود مقرر شرعیته مطهره علنا تجاوز نمود (چو از قومی یکی بی دانشی کرد) از فرائض انسانیت و اسلامیت این انجمن خیریه است که او را به موعظه حسنه و تهدیدات خشنه و تأدیبات ایلیت؟ مرتدع نمایند، و در اصلاح اطور و اخلاق او همه قسم مجاهده و مساعده را دریغ ندارند.

۱۰. اگر خدای نکرده نااهلی و نادانی یکی از منتسبین سلسله جلیله به اندازه رسید که اصلاحات و اقدامات هئیت انجمن در تعدیل اخلاق و تبدیل اطوار او اثر نکرد، از انجمن ورقه مخصوص منتشر خواهد شد، که این شخص از افتخار قومیت و شرف فامیلی ممنوع و رشته ارتباط و انتساب او بدین انجمن مقطوع است.

۱۱. این انجمن مع‌الاجازه دارای روزنامه خواهد بود، که حاوی مقالات و لوایحی باشد، در تهذیب اخلاق و اشاعه محسنات مواساه و اتفاق و درج مطالب و وقایعی که اهمیت دارد، و اطلاع این سلسله خصوصاً و سایر طبقات مردم عموماً منتج فایده خواهد بود.

۱۲. به اتفاق با اکثریت آراء، در مورد منظورات، حسب‌الاقضا تصرفات حسنه، ممدوحه خواهد شد و اشاعه می‌شود.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/30669/انجمن-خبریه-شاهزادگان-خبریه-انجمن>